

Οδηγός Συγγραφής Πτυχιακής Εργασίας

Πτυχίο Διοίκησης
Τουριστικών Επιχειρήσεων

Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Πάτρας
Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας
Τμήμα Τουριστικών Επιχειρήσεων

Δρ. Αλκιβιάδης Α. Παναγόπουλος, Αναπληρωτής Καθηγητής
Δρ. Δημήτριος Π. Στεργίου, Επιστημονικός Συνεργάτης

Μάιος 2008

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	3
2. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ	4
Γενικές απαιτήσεις	4
Τύποι πτυχιακής	4
3. Η ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ	6
Σελίδα τίτλου	6
Περίληψη	6
Πίνακας περιεχομένων	6
Λίστα πινάκων, διαγραμμάτων και άλλου υλικού	7
Ευχαριστίες	7
Το κυρίως κείμενο	7
Βιβλιογραφία	8
Παραρτήματα	8
4. ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΚΑΙ Η ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΚΥΡΙΩΣ ΚΕΙΜΕΝΟΥ	9
Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή	9
Κεφάλαιο 2: Προϊστορία κατάστασης	9
Κεφάλαιο 3: Εξέταση βιβλιογραφίας	9
Κεφάλαιο 4: Μεθοδολογία	10
Κεφάλαιο 5: Αποτελέσματα	11
Κεφάλαιο 6: Συζήτηση και συμπεράσματα	11
5. ΧΡΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΑΝΑΦΟΡΩΝ	12
Βιβλία	12
Άρθρα σε ακαδημαϊκά περιοδικά	13
Μελέτες	14
Άρθρα από πρακτικά συνεδρίων	14
Αναφορές από ηλεκτρονικές πηγές	14
6. ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ/ΥΠΟΒΟΛΗ ΤΗΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ	15
Πριν υποβάλλετε την πτυχιακή	16
Κριτήρια βαθμολόγησης	16
Παράρτημα Α: Σελίδα Τίτλου	17
Παράρτημα Β: Υπόδειγμα Πίνακα Περιεχομένων	18

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η συγγραφή της πτυχιακής εργασίας μπορεί να είναι μια επίπονη εμπειρία, ειδικά εάν αφήσετε όλη την συγγραφή για την τελευταία στιγμή. Όσο πιο σύντομα ξεκινήσετε να γράφετε το προσχέδιο των κεφαλαίων σας τόσο το καλύτερο γιατί:

- i. αποτελεί ένδειξη της προόδου σας και της ανάπτυξης της σκέψης σας
- ii. προσφέρει στον επιβλέποντα καθηγητή σας μια βάση για σχόλια που στο τέλος θα σας βοηθήσουν να βελτιώσετε την πτυχιακή σας
- iii. πάνω απ' όλα, η συγγραφή σας βοηθάει να συγκεντρωθείτε και να εκτιμήσετε οι ίδιοι την πρόοδο σας!

Γι' αυτό ξεκινήστε να γράφετε το συντομότερο δυνατόν...ξεκινήστε να γράφετε ΤΩΡΑ! Δεν έχει σημασία τι γράφετε (π.χ. επισκόπηση της βιβλιογραφίας ή πληροφορίες σχετικές με τον οργανισμό που μελετάτε) και δεν πειράζει εάν όσα γράφετε σε αυτό το στάδιο δεν είναι τελειοποιημένα: προσφέρουν μια βάση πάνω στην οποία μπορείτε να χτίσετε.

Αυτός ο οδηγός έχει σχεδιαστεί για να σας βοηθήσει στην συγγραφή της πτυχιακής σας εργασίας. Οι λεπτομέρειες της δομής και της διάταξης καλύπτονται μαζί με ορισμένα θέματα τεχνικής φύσεως, όπως η προετοιμασία μιας Περίληψης και η παρουσίαση των βιβλιογραφικών αναφορών.

Τα περιεχόμενα αυτού του εγγράφου αποτελούν ένδειξη πως το ύφος, η δομή και η οργάνωση της πτυχιακής δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται με ελαφρότητα. Αρκετός χρόνος πρέπει να αφιερώνεται για την διόρθωση και την τελειοποίηση του κειμένου.

Τέλος, θυμηθείτε πως έχετε έναν **Επιβλέποντα της Πτυχιακής σας**. Βρίσκεται εκεί για να σας προσφέρει συμβουλές, βοήθεια και υποστήριξη κατά τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας. Χρησιμοποιήστε αυτή την σημαντική πηγή σωστά. Είναι ευθύνη του σπουδαστή να έρθει σε επαφή με τον επιβλέποντα και να διαπραγματευτεί τη μορφή (προσωπικές συναντήσεις, τηλεφωνική επαφή, email) και τη συχνότητα των επαφών μαζί του. **Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για εκείνους τους σπουδαστές που τελειώνουν την πτυχιακή τους κοντά σε περιόδους διακοπών**. Τα μέλη του προσωπικού μπορεί να απουσιάζουν αυτές τις περιόδους και χρειάζεται να υπάρχει σωστή συνεννόηση για την αποφυγή προβλημάτων της τελευταίας στιγμής.

2. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ

Γενικές απαιτήσεις

Οι καλές πτυχιακές περιέχουν...

- Έναν κατανοητό σκοπό και ξεκάθαρους ερευνητικούς στόχους.
- Περιεκτική εννοιολογική ανάλυση.
- Συμπεράσματα που είναι ξεκάθαρα διατυπωμένα και αξιολογημένα.
- Σωστή χρήση της σχετικής βιβλιογραφίας.
- Σωστή χρήση των απόψεων του συγγραφέα.
- Κατάλληλο μεθοδολογικό σχεδιασμό, ξεκάθαρα παρουσιασμένο και δικαιολογημένο
- Κατάλληλες μεθόδους συλλογής στοιχείων.
- Προσεκτικά ανεπτυγμένα συμπεράσματα, που αναφέρονται στο θεωρητικό υπόβαθρο που έχει προηγηθεί.
- Σχολαστική συζήτηση των δυνατών και αδύνατων χαρακτηριστικών της μελέτης και της προσέγγισης που υιοθετήθηκε.
- Σωστό τρόπο παρουσίασης των βιβλιογραφικών αναφορών.
- Σαφή και ακριβή τρόπο γραφής.
- Σωστή παρουσίαση.

Οι πτυχιακές με αδυναμίες ...

- Υστερούν σε ένα ή περισσότερα από τα παραπάνω κριτήρια.
- Μπορεί να είναι αποκλειστικά περιγραφικές, με πολύ μικρή προσπάθεια να αναλύσουν και να συζητήσουν τα τιθέμενα ζητήματα.
- Προσπαθούν να κρύψουν την έλλειψη ποιότητας με φλυαρία.

Τύποι πτυχιακής

Σε γενικές γραμμές υπάρχουν τρεις τύποι πτυχιακής:

1. Μελέτη περίπτωσης: καταπιάνεται με ένα συγκεκριμένο πρόβλημα ή θέμα σε έναν οργανισμό ή προορισμό και αναπτύσσει μια ανάλυση που καταλήγει σε συμπεράσματα και προτάσεις με τις οποίες το πρόβλημα ή θέμα μπορεί να επιλυθεί.
2. Εμπειρικές και επικεντρωμένες σε κάποιο πρόβλημα: επιλαμβάνονται ενός προβλήματος που είναι κοινό στην τουριστική βιομηχανία ή σε κάποιον επιμέρους τομέα της. Αφορούν τον ορισμό ενός προβλήματος, την ανάλυση των λόγων που το προκαλούν, την αναζήτηση και συζήτηση ενός αριθμού πιθανών εναλλακτικών λύσεων και την υπόδειξη ή περιγραφή της εφαρμογής μιας ειδικής λύσεως.

3. Θεωρητικές: εξετάζουν θεωρητικές προσεγγίσεις σε κάποιο πεδίο γνώσης σχετικό με τον τουρισμό, αναπτύσσοντας, αντιπαραβάλλοντας και αξιολογώντας αυτές τις προσεγγίσεις μαζί με τις πρακτικές τους επιπτώσεις. Αυτός ο τύπος θέματος πιθανώς να ταιριάζει σε εκείνους τους σπουδαστές που δεν έχουν τη δυνατότητα να συλλέξουν πρωτογενή στοιχεία.

Και στις τρεις προαναφερθείσες περιπτώσεις μερικές φορές μπορεί να μην έχετε την συνεργασία την οποία προσδοκούσατε από τις πηγές που σας προσφέρουν στοιχεία (π.χ. ερωτώμενοι, οργανισμοί, κλπ.). Βάσει της εμπειρίας μας, για μια πτυχιακή που είναι κατά τα άλλα καλής ποιότητας αυτό το γεγονός δεν έχει μεγάλη σημασία. Όμως, για μια αδύναμη πτυχιακή η έλλειψη κατάλληλης συνεργασίας μπορεί να κάνει την διαφορά μεταξύ επιτυχίας και αποτυχίας, ειδικά αν βασίζετε τις ελπίδες σας για να περάσετε στο επιχείρημα πως δεν είχατε την κατάλληλη συνεργασία παρόλο που κατεβάλατε κάθε δυνατή προσπάθεια!

Σε αυτή την περίπτωση πρέπει να γνωρίζετε πως **δεν** θα θεωρήσουμε την αποτυχία αυτών σας των προσπαθειών ως ελαφρυντικό παράγοντα. Θα κοιτάξουμε όμως μια τέτοια περίπτωση με κατανόηση εάν τεκμηριωθεί. Όπως αναζητάμε στοιχεία και επιχειρήματα για την υποστήριξη της πτυχιακής σας, έτσι ζητάμε και στοιχεία πως αναζητήσατε συνεργασία όσο το δυνατόν νωρίτερα γινόταν και θα θέλαμε να δούμε επιχειρήματα σχετικά με την επίπτωση της έλλειψης συνεργασίας στα ευρήματα σας.

Κατά συνέπεια, ένα γράμμα που δηλώνει την έλλειψη συνεργασίας ή μια απλή δήλωση στην πτυχιακή δεν αρκούν. Πρέπει λοιπόν να προσφέρετε στοιχεία πως κάνατε όλες τις απαραίτητες προσπάθειες για την επίτευξη συνεργασίας και που αποδεικνύουν πως κατανοείτε τις σχετικές διαδικασίες. Εν συντομία πρέπει να προσφέρετε:

- i. Μια περιγραφή της έλλειψης συνεργασίας και γιατί είναι σημαντική.
- ii. Τις απόψεις σας για τους λόγους έλλειψης συνεργασίας: τι την προκάλεσε σε σχέση με τα θέματα στα οποία είχατε βασίσει την συνεργασία αυτή.
- iii. Τα στοιχεία και τις αποδείξεις που έχετε γι' αυτές τις απόψεις.
- iv. Τα επιχειρήματα σας για τις επιπτώσεις της έλλειψης συνεργασίας στα ευρήματα σας με σχετική μνεία στην συζήτηση και στα συμπεράσματα σας.

3. Η ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ

Η πτυχιακή πρέπει να έχει την ακόλουθη δομή:

- Σελίδα Τίτλου
- Περίληψη
- Πίνακα Περιεχομένων
- Λίστα Πινάκων (εάν υπάρχουν)
- Λίστα Διαγραμμάτων (εάν υπάρχουν)
- Λίστα Άλλου Υλικού: φωτογραφίες, χάρτες, κλπ. (εάν υπάρχει)
- Ευχαριστίες (προαιρετικά)
- Κυρίως κείμενο
- Βιβλιογραφία
- Παράρτημα ή Παραρτήματα (εάν υπάρχουν)
- Ευρετήριο (εάν υπάρχει)

Η ελάχιστη έκταση του Κυρίως Κειμένου είναι **10.000 λέξεις**. Μπορεί σε αυτό το στάδιο να σας φαίνεται μεγάλος ο αριθμός των λέξεων, όμως είναι πολύ πιθανό στο τέλος να ξεπεράσετε αυτό το όριο. Η πτυχιακή δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να ξεπερνά τις 12.000 λέξεις. Στην καταμέτρηση των λέξεων δεν υπολογίζονται η Βιβλιογραφία και τα Παραρτήματα.

Ακολουθούν λεπτομέρειες για κάθε μέρος της δομής ξεχωριστά.

Σελίδα τίτλου

Η σελίδα τίτλου πρέπει να είναι σύμφωνη με το υπόδειγμα που δίνεται στο Παράρτημα Α.

Περίληψη

Η περίληψη πρέπει να είναι ακριβής και ξεκάθαρη, επιτρέποντας στους αναγνώστες να κατανοήσουν αμέσως την αιτιολογία της δουλειάς σας, την μεθοδολογία, τα βασικά σας ευρήματα και τις εισηγήσεις σας. **Η περίληψη δεν πρέπει να ξεπερνά τις 300 λέξεις.**

Πίνακας περιεχομένων

Η περίληψη και η σελίδα τίτλου δεν παρουσιάζονται στον πίνακα περιεχομένων. Ο πίνακας περιεχομένων περιλαμβάνει τις ονομασίες των κεφαλαίων και τις κεφαλίδες των ενότητων με τον αριθμό της σελίδας στην οποία ξεκινάνε τα κεφάλαια και οι ενότητες.

Ο πίνακας περιεχομένων πρέπει να περιλαμβάνει το περιεχόμενο όλων των κεφαλαίων, τις παραπομπές και τα παραρτήματα. Όλες οι κεφαλίδες πρέπει να αντιστοιχούν ακριβώς με τις κεφαλίδες που εμφανίζονται στην πτυχιακή. Τα κεφάλαια και οι παράγραφοι πρέπει να αριθμούνται. Για παράδειγμα, η τρίτη ενότητα του τέταρτου κεφαλαίου πρέπει να αριθμηθεί 4.3. Ένα υπόδειγμα πίνακα περιεχομένων υπάρχει στο Παράρτημα Β.

Λίστα πινάκων, διαγραμμάτων και άλλου υλικού

Εάν η πτυχιακή περιέχει διαγράμματα, χάρτες, πίνακες, φωτογραφίες, κλπ., κάθε είδος υλικού πρέπει να απαριθμείται ξεχωριστά σε μια λίστα στις σελίδες που ακολουθούν τον πίνακα περιεχομένων. Κάθε λίστα πρέπει να έχει το ίδιο στυλ με τον πίνακα περιεχομένων.

Οι πίνακες, τα διαγράμματα, κλπ., πρέπει να αριθμούνται βάσει του κεφαλαίου στο οποίο εμφανίζονται και την σειρά τους στο κεφάλαιο. Έτσι, το Διάγραμμα 2.4 είναι το τέταρτο διάγραμμα στο κεφάλαιο 2.

Παρακαλούμε σημειώστε: κάθε πίνακας, διάγραμμα, κλπ. πρέπει να φέρει τίτλο (π.χ. Διάγραμμα 2.1: Το μείγμα του μάρκετινγκ). Ως «Πίνακας» θεωρείται οτιδήποτε αποτελείται από γραμμές και στήλες. Οτιδήποτε άλλο που δεν είναι φωτογραφία συνήθως θεωρείται «Διάγραμμα» (π.χ. ένα ιστόγραμμα, ένα σχεδιάγραμμα που απεικονίζει την οργανωτική δομή μια εταιρείας, κλπ.). Το σημαντικό στοιχείο είναι πως οι πίνακες, τα διαγράμματα και οι φωτογραφίες πρέπει να βρίσκονται σε ξεχωριστές λίστες.

Ευχαριστίες

Αυτή η σελίδα είναι προαιρετική αλλά συναντάται στις περισσότερες πτυχιακές. Σας δίνει τη δυνατότητα να ευχαριστήσετε προσωπικά άτομα ή οργανισμούς που σας βοήθησαν στην έρευνα σας και στην ολοκλήρωση της πτυχιακής σας. Βεβαιωθείτε όμως πως δεν αναφέρεστε σε κάποια ονόματα που δεν πρέπει να εμφανιστούν στην πτυχιακή για λόγους εμπιστευτικότητας. Για παράδειγμα, κάποιο ξενοδοχείο συμμετείχε στην έρευνα σας υπό την προϋπόθεση πως η επωνυμία του ξενοδοχείου δεν θα εμφανιστεί σε κανένα σημείο της πτυχιακής σας. Σε αυτή την περίπτωση δεν μπορείτε να ευχαριστήσετε το συγκεκριμένο ξενοδοχείο για την συμμετοχή του. Πολύ συχνά οι σπουδαστές ευχαριστούν την οικογένεια τους και τους φίλους τους που τους βοήθησαν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους.

Το κυρίως κείμενο

Κάθε κεφάλαιο και ενότητα πρέπει να αποτελεί μια σημαντική νοηματική ενότητα της πτυχιακής σας. **Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δίνεται στην διαίρεση του κειμένου σε**

παραγράφους και στην κατάλληλη χρήση ενότητων για να εξυπηρετείται ο αναγνώστης. Η ύπαρξη μιας εισαγωγής στην αρχή του κεφαλαίου και μια ενότητας με τα συμπεράσματα που προκύπτουν από όσα αναφέρθηκαν στο κεφάλαιο στο τέλος του καθιστούν το κείμενο πιο ευανάγνωστο.

Τα κεφάλαια αριθμούνται με τη σειρά. Κάθε κεφάλαιο πρέπει να φέρει τίτλο που καθορίζει το περιεχόμενο του (π.χ. Κεφάλαιο 2 – Η Τουριστική Εκπαίδευση στην Ελλάδα). **Οι παράγραφοι δεν πρέπει υπό κανονικές συνθήκες να ξεπερνούν τις 200 λέξεις σε έκταση.** Οι παράγραφοι πρέπει να περιέχουν ένα σύνολο ιδεών που ανήκουν μαζί ή έχουν κάποιο κοινό στοιχείο. Μόλις οι ιδέες αλλάξουν ή αναπτυχθούν προς μια νέα κατεύθυνση πρέπει να αρχίσετε καινούργια παράγραφο.

Βιβλιογραφία

Εδώ πρέπει να περιληφθούν **μόνο** εκείνες οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν στην πτυχιακή σας και εμφανίζονται μέσα στο κείμενο. Καμία βιβλιογραφική αναφορά που εμφανίζεται μέσα στην πτυχιακή δεν πρέπει να απουσιάζει από την Βιβλιογραφία. Είναι ενδεδειγμένο να καταρτίσετε την λίστα με τις βιβλιογραφικές αναφορές σας από την αρχή της συγγραφής, προσθέτοντας καινούργιες παραπομπές καθώς προχωράτε. Πολλές ώρες μπορούν να χαθούν ψάχνοντας τις σωστές παραπομπές εάν προσπαθήσετε να τις συγκεντρώσετε όλες στο τέλος. Περισσότερες λεπτομέρειες για τις βιβλιογραφικές αναφορές υπάρχουν στην ενότητα «Χρήση βιβλιογραφικών αναφορών» που εμφανίζεται παρακάτω.

Παραρτήματα

Τα παραρτήματα μπορούν να περιλαμβάνουν υλικό που σχετίζεται με την πτυχιακή σας αλλά δεν είναι εύκολο να ενσωματωθεί στο κυρίως κείμενο. Για παράδειγμα, μεγάλοι πίνακες με πολλά στατιστικά στοιχεία, αποσπάσματα από απομαγνητοφωνήσεις συνεντεύξεων, αντίγραφα των ερωτηματολογίων που χρησιμοποιήθηκαν και ούτω καθεξής. Εάν το υλικό αυτό είναι πολύ σημαντικό για την κατανόηση των επιχειρημάτων σας από τον αναγνώστη τότε πρέπει να βρίσκεται στο κυρίως κείμενο. Ο αναγνώστης δεν πρέπει να ανατρέχει συνέχεια στα παραρτήματα για να κατανοήσει το επιχείρημα σας. Ο αναγνώστης πρέπει να καθοδηγείται στα παραρτήματα μέσα από το κείμενο της πτυχιακής σας (π.χ. στο τέλος μιας πρότασης παραπέμπετε τον αναγνώστη να δει το σχετικό παράρτημα γράφοντας βλ. Παράρτημα Β).

Τα παραρτήματα πρέπει να εμφανίζονται αμέσως μετά τις παραπομπές. Κάθε παράρτημα πρέπει να ξεκινάει σε καινούργια σελίδα. Τα παραρτήματα πρέπει να καθορίζονται με τη

σειρά ως Παράρτημα Α, Παράρτημα Β, κλπ. Όπου κρίνεται απαραίτητο πρέπει να δίνεται η πηγή του υλικού του παραρτήματος.

4. ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΚΑΙ Η ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΚΥΡΙΩΣ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Το κυρίως κείμενο της πτυχιακής σας πρέπει να έχει την ακόλουθη δομή και ο βαθμός σας θα εξαρτηθεί από το μέτρο στο οποίο ανταπεξέρχεστε στις απαιτήσεις που υπάρχουν για κάθε κεφαλίδα που ακολουθεί.

Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή

Πρέπει να προσδιορίζει το βασικό θέμα ή πρόβλημα που εξετάζεται, τους λόγους που καθιστούν την εξέταση αυτή σημαντική από ακαδημαϊκή και πρακτική πλευρά, και τους συγκεκριμένους ερευνητικούς στόχους. Ακόμα να αναφέρεται η μεθοδολογική προσέγγιση που ακολουθήθηκε καθώς και μια συνοπτική παρουσίαση των κεφαλαίων που θα ακολουθήσουν.

Κεφάλαιο 2: Προϊστορία κατάστασης

Πρόκειται για μια σύντομη και σχετική ιστορία του οργανισμού, της βιομηχανίας, ή του θεωρητικού προβλήματος που εξετάζετε. Η προϊστορία αυτή μπορεί να ενσωματωθεί στο εισαγωγικό κεφάλαιο της πτυχιακής.

Κεφάλαιο 3: Εξέταση βιβλιογραφίας

Καλύπτει μια επιλογή κατάλληλης θεωρητικής βιβλιογραφίας και εμπειρικών ευρημάτων που σχετίζονται με το θέμα που μελετάτε. Αυτή η εξέταση θα σας βοηθήσει να σχεδιάσετε την μεθοδολογία που θα ακολουθήσετε και θα βοηθήσει τον αναγνώστη να ερμηνεύσει την έρευνα σας. Γενικά, σκοπός της εξέτασης της βιβλιογραφίας είναι να εξετάσετε την σχετική βιβλιογραφία στο πεδίο γνώσης της επιλογής σας με απώτερο σκοπό να καταδείξετε τον τρόπο με τον οποίο η πτυχιακή σας αναπτύχθηκε σε σχέση με αυτές τις πηγές. Μερικές ερωτήσεις που είναι χρήσιμο να σκεφτείτε καθώς εξετάζετε την βιβλιογραφία είναι οι ακόλουθες:

- Τι είναι γνωστό για το θέμα;
- Υπάρχουν κάποια κενά σε όσα γνωρίζουμε για το θέμα;
- Υπάρχουν προτάσεις για μελλοντικές έρευνες από άλλους ερευνητές που χρειάζεται να εξετάσετε;
- Ποιες είναι οι σημαντικές προσωπικότητες σε αυτό το χώρο;

- Υπάρχει γενική συμφωνία απόψεων σχετικά με το θέμα;
- Ποια θέματα έχουν γίνει αφορμή αντιπαράθεσεων στον χώρο;
- Ποιες μέθοδοι ή προβλήματα έχουν καθοριστεί από άλλους μελετητές και τι αντίκτυπο μπορούν να έχουν στην έρευνα σας;
- Ποια είναι η πιο κατάλληλη μεθοδολογία για την έρευνα σας βάσει της βιβλιογραφίας που εξετάσατε;
- Σε τι στάδιο βρίσκεται η έρευνα σε αυτή την περιοχή;

Εξηγήστε τι έρευνα έχει διεξαχθεί στο θέμα, αναφέροντας σχετικές πηγές. Αναφέρετε τους διαφορετικούς τρόπους με τους οποίους οι ερευνητές έχουν προσεγγίσει το θέμα. Καθορίστε την σχέση μεταξύ των διαφορετικών πηγών, ειδικά εάν μια πηγή βασίζεται σε κάποια προηγούμενη μελέτη. Εξηγήστε πώς αυτές οι προηγούμενες μελέτες σε συνδυασμό μεταξύ τους κάνουν το θέμα σας σημαντικό. Η εξέταση της βιβλιογραφίας πρέπει να παρουσιάζει μια σύνθεση προηγούμενης έρευνας και να θέτει τις βάσεις κατανόησης της έρευνας σας και εκτίμησης της αξίας της. Η εξέταση της βιβλιογραφίας πρέπει να βασίζεται στην κριτική ανάλυση και να μην είναι περιγραφική.

Κεφάλαιο 4: Μεθοδολογία

Πρόκειται για μια μεθοδολογική συζήτηση που αιτιολογεί την προσέγγιση που υιοθετήσατε για την συλλογή των στοιχείων σας. Ένας σημαντικό λόγος της απόφασης σας να επιλέξετε μια συγκεκριμένη μέθοδο είναι πως επιτρέπει την συλλογή στοιχείων που είναι κατάλληλα για την εκπλήρωση των ερευνητικών σας στόχων. Πρέπει να αιτιολογήσετε την απόφαση σας. Σε αυτό το μέρος του κεφαλαίου πρέπει να καθορίσετε τι είδους στοιχεία θέλατε να συλλέξετε και τον τρόπο με τον οποίο το κάνατε αυτό. Για παράδειγμα, εάν η μελέτη σας βασίζεται σε ερωτηματολόγιο πρέπει να εξηγήσετε από πού προκύπτουν οι ερωτήσεις που χρησιμοποιείτε. Εάν η έρευνα σας βασίζεται σε συνεντεύξεις πρέπει να καθορίσετε το πλαίσιο πάνω στο οποίο βασίστηκαν. Συνήθως, για τους σκοπούς της εκπαιδευτικής έρευνας, είναι κοινή πρακτική να δοκιμάζεται πιλοτικά η επιλεγμένη μέθοδος με ένα μικρό δείγμα. Οι λεπτομέρειες αυτής της δοκιμής πρέπει να αναφέρονται σε αυτό το κεφάλαιο της πτυχιακής. Όταν η δοκιμή αυτή οδηγεί σε αλλαγές ή βελτιώσεις, αυτές πρέπει να συνοψίζονται.

Στην συνέχεια πρέπει να αναφερθείτε στις συγκεκριμένες διαδικασίες που ακολουθήσατε για την συλλογή των στοιχείων. Για παράδειγμα στείλατε ένα ερωτηματολόγιο ταχυδρομικώς ή διανεμίσατε ερωτηματολόγια στους μαθητές μιας τάξης και περιμένατε μέχρι να τα συμπληρώσουν; Εάν πήρατε συνεντεύξεις από διευθυντές ξενοδοχείων, η διάρκεια τους

ήταν 15 λεπτά ή μια ώρα; Κρατούσατε σημειώσεις ή τις μαγνητοφωνήσατε; Για τις περισσότερες έρευνες είναι σημαντικό να περιγράψετε τις διαδικασίες που ακολουθήσατε για να ελέγξετε την αξιοπιστία και την εγκυρότητα των στοιχείων σας. Επιπρόσθετα πρέπει να αναφέρετε τις οδηγίες που δώσατε στους συμμετέχοντες στην έρευνα σας, συμπεριλαμβανομένων πιθανών υποσχέσεων εμπιστευτικότητας.

Τέλος, για τις περισσότερες έρευνες είναι κατάλληλο να συμπεριλάβετε σε αυτό το κεφάλαιο μερικές λεπτομέρειες για τον τρόπο με τον οποίο σκοπεύετε να αναλύσετε τα στοιχεία που συλλέξατε.

Κεφάλαιο 5: Αποτελέσματα

Το συγκεκριμένο κεφάλαιο παρουσιάζει τα ευρήματα της έρευνας σας. Σε γενικές γραμμές σε αυτό το κεφάλαιο θα κάνετε διάφορους ισχυρισμούς για τις συνέπειες της έρευνας σας και αυτοί οι ισχυρισμοί πρέπει να βασίζονται σε στοιχεία. Ανάλογα με την μεθοδολογική σας προσέγγιση τα στοιχεία μπορούν να παρουσιαστούν με πίνακες, γραφήματα και διάφορα στατιστικά τεστ, με περιγραφή των βασικών κοινών θεμάτων που προέκυψαν από την έρευνα, με την παράθεση πολλών παραδειγμάτων που υποστηρίζουν τους ισχυρισμούς σας. Το σημαντικό στοιχείο είναι πως τα στοιχεία που παρουσιάζετε πρέπει να αποδεικνύουν πως αυτά που ισχυρίζεστε πως συνέβησαν έχουν πραγματικά συνέβη.

Υπάρχουν πολλοί τρόποι που μπορείτε να παρουσιάσετε τα ευρήματα σας. Είναι όμως σημαντικό, σε συνεργασία με τον επιβλέποντα σας, να υιοθετήσετε την προσέγγιση που σας βοηθάει να μεταβιβάσετε στους αναγνώστες τις πληροφορίες που θέλετε. Όταν αποφασίσετε τον τρόπο με τον οποίο θα παρουσιάσετε τα αποτελέσματα σας εξηγήστε τον τρόπο αυτό στον αναγνώστη σας στην αρχή του κεφαλαίου.

Κεφάλαιο 6: Συζήτηση και συμπεράσματα

Το τελευταίο κεφάλαιο της πτυχιακής, σας προσφέρει την ευκαιρία να συζητήσετε τα ευρήματα της έρευνας σας και να συνδέσετε τα διαφορετικά στοιχεία της μελέτης σας. Είναι σωστό να ξεκινήσετε αυτό το κεφάλαιο υπενθυμίζοντας στον αναγνώστη τον σκοπό και τους ερευνητικούς στόχους της έρευνας σας και πως αυτοί εκπληρώθηκαν. Σκοπός του κεφαλαίου είναι να παρουσιάσετε τα συμπεράσματα που προκύπτουν από την ανάλυση των συγκεντρωθέντων στοιχείων. Είναι πολύ σημαντικό να συνδέσετε τα συμπεράσματα σας με την σχετική βιβλιογραφία. Γι' αυτό το λόγο πρέπει να «τοποθετήσετε» τα συμπεράσματα σας στο πλαίσιο των γνώσεων που παρουσιάσατε στην εξέταση της βιβλιογραφίας στις αρχές της πτυχιακής σας.

Πρέπει επίσης να διατηρήσετε μια κριτική στάση απέναντι στην πτυχιακή σας. Όλες οι μελέτες έχουν περιορισμούς και είναι σωστό από ακαδημαϊκής απόψεως να τις αναγνωρίσετε στην δική σας μελέτη. Όποιοι και αν είναι οι περιορισμοί της έρευνας σας μην ξεχνάτε πως η μελέτη σας μπορεί να είναι χρήσιμη για κάποιους άλλους. Μπορεί η έρευνα σας να καταδεικνύει κάποιες προτάσεις για μελλοντικές έρευνες στον χώρο, ίσως για μελλοντικές πτυχιακές! Μπορεί τα συμπεράσματά σας να σας δίνουν τη δυνατότητα να προχωρήσετε σε κάποιες εισηγήσεις/προτάσεις. Σε αυτή την περίπτωση οι εισηγήσεις/προτάσεις σας πρέπει να είναι ρεαλιστικές και πρακτικές. Αυτά τα σημεία αποτελούν πιθανούς τρόπους με τους οποίους μπορείτε να ολοκληρώσετε την πτυχιακή σας.

5. ΧΡΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΑΝΑΦΟΡΩΝ

Σε όλη την πτυχιακή σας, μα ιδιαίτερα στην εξέταση της σχετικής βιβλιογραφίας, θα χρειαστεί να αναφερθείτε σε δημοσιευμένες πηγές. Ο λόγος γι' αυτό μπορεί να είναι για να υποστηρίξετε ένα επιχειρήμα, να δικαιολογήσετε κάποιον ισχυρισμό, κλπ. Είναι πολύ σημαντικό οι βιβλιογραφικές αναφορές της πτυχιακής σας να δίνουν ξεκάθαρες και σωστές λεπτομέρειες όλων των πηγών στις οποίες αναφέρεστε στην πτυχιακή σας. Ασφαλώς η βιβλιογραφία δεν πρέπει να περιέχει πηγές που δεν έχετε χρησιμοποιήσει. **Ο κανόνας είναι πως πρέπει να δώσετε όλες τις απαραίτητες λεπτομέρειες ώστε κάποιος να μπορεί να βρει και να διαβάσει την πηγή που χρησιμοποιήσατε εάν το επιθυμεί.** Σημειώστε πως οι πηγές πρέπει να εμφανίζονται με αλφαβητική σειρά κάτω από την κεφαλίδα «Βιβλιογραφία». Εάν χρησιμοποιήσετε και ελληνικές και ξενόγλωσσες πηγές, τις βάζετε αντίστοιχα κάτω από τις κεφαλίδες «Ελληνική Βιβλιογραφία» και «Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία». Οι λεπτομέρειες που δίνονται για κάθε πηγή εξαρτώνται από το εάν πρόκειται για άρθρο σε ακαδημαϊκό περιοδικό, βιβλίο, κεφάλαιο σε επιμελημένη έκδοση, μελέτη, άρθρο από πρακτικά συνεδρίου ή δημοσίευση στο Διαδίκτυο (Internet). Τα παραδείγματα που ακολουθούν βασίζονται στο Harvard Referencing System, που είναι το απαιτούμενο σύστημα παρουσίασης βιβλιογραφικών αναφορών για την πτυχιακή σας.

(A) Βιβλία

(α) Ένας συγγραφέας

στο κείμενο: Ο Solomon (1996) πιστεύει πως ...

στην βιβλιογραφία: Solomon, M.R. (1996), *Consumer Behaviour*, Englewood Cliffs: Prentice Hall.

(β) Δύο συγγραφείς

στο κείμενο: Οι Boniface και Cooper (1987) βρήκαν πως ...

στην βιβλιογραφία: Boniface, B. and Cooper, C. (1987), *The Geography of Travel and Tourism*, London: Heinemann.

(γ) Περισσότεροι από δύο συγγραφείς

στο κείμενο: Οι McIntosh *et al.* (1995) δήλωσαν πως ...

στην βιβλιογραφία: McIntosh, R.W., Goeldner, C.R. and Ritchie, J.R.B. (1995), *Tourism Principles, Practices, Philosophies*, New York: Wiley.

Στο κείμενο: Οι Μπενετάτος κ. συν (2004), δήλωσαν πως ...

στην βιβλιογραφία: Μπενετάτος, Θ., Παπαγεωργίου, Γ. και Στεργίου, Δ. (2004), *Marketing Management για Υπηρεσίες και Τουρισμό*, Αθήνα: Εκδόσεις Έλλην.

(δ) Κεφάλαιο ενός συγγραφέα σε επιμελημένη έκδοση

στο κείμενο: Η Ladkin (2002) αναφέρει ...

στην βιβλιογραφία: Ladkin, A. (2002), “The relationship between employment and tourism education”, in Vukonic, B. and Cavlek, N. (eds), *Rethinking of Education and Training for Tourism*, Zagreb: University, pp. 45-56.

(Εάν υπάρχουν πολλοί συγγραφείς ισχύουν τα παραπάνω)

(ε) Εάν ένα βιβλίο έχει περισσότερες από μια εκδόσεις, αυτό πρέπει να φαίνεται στις παραπομπές

στο κείμενο: Ο Handy (1981) είπε πως ...

στην βιβλιογραφία: Handy, C. (1981), *Understanding Organisations* (2nd edition), Harmondsworth: Penguin Books.

(B) Άρθρα σε ακαδημαϊκά περιοδικά

στο κείμενο: Σύμφωνα με τον Dann (1981) ...

στην βιβλιογραφία: Dann, G.M.S. (1981), “Tourist motivation: an appraisal”, *Annals of Tourism Research*, 8(2), pp. 527-555.

(Σημειώστε πως πρέπει να αναφέρετε τον αριθμό του τόμου, σε αυτή την περίπτωση 8, και του τεύχους μέσα σε παρένθεση, σε αυτή την περίπτωση 2)

(Εάν υπάρχουν πολλοί συγγραφείς ισχύουν τα παραπάνω)

(Γ) Μελέτες

στο κείμενο: Σύμφωνα με την μελέτη του Stergiou (1999) ...

στην βιβλιογραφία: Stergiou, D. (1999), *Assessing the Effectiveness of Bournemouth's Website*, Bournemouth: Bournemouth Tourism.

(Εάν υπάρχουν πολλοί συγγραφείς ισχύουν τα παραπάνω)

(Δ) Άρθρα από πρακτικά συνεδρίων

στο κείμενο: Όπως αναφέρουν οι Stergiou *et al.* (2004) ...

στην βιβλιογραφία: Stergiou, D., Airey, D. And Riley, M. (2004), "Is tourism teaching higher education?", *Proceedings of the CAUTHE 2004 Conference: Creating Tourism Knowledge*, University of Queensland, Queensland, Australia.

(Εάν υπάρχει ένας ή δύο συγγραφείς ισχύουν τα παραπάνω)

Σημείωση: εάν μέσα στο κείμενο δίνεται ένα ακριβές απόσπασμα κειμένου από κάποια πηγή μέσα σε εισαγωγικά, τότε στο κείμενο η παραπομπή πρέπει να περιλαμβάνει και τον αριθμό της σελίδας στην οποία βρίσκεται το απόσπασμα αυτό. Π.χ. (Airey, 2004, p. 23) ή (Ανδριώτης, 2005, σελ. 54).

(Ε) Αναφορές από ηλεκτρονικές πηγές

Ολοένα και περισσότερες πηγές αποθηκεύονται πλέον με ηλεκτρονικό τρόπο και ο ακαδημαϊκός τρόπος με τον οποίο πρέπει να γίνεται η βιβλιογραφική αναφορά αυτών των πηγών ακόμα εξελίσσεται. Μερικά έγγραφα στο Internet αποτελούν απλά ηλεκτρονική έκδοση κανονικών εγγράφων (π.χ. άρθρων από περιοδικά) και σε αυτή την περίπτωση η παραπομπή πρέπει να γίνεται κανονικά. Όταν όμως δεν ισχύει αυτό και η χρήση της διεύθυνσης μιας ιστοσελίδας είναι απαραίτητη, δεν αρκεί απλά να δώσουμε την διεύθυνση της ιστοσελίδας (π.χ. www.world-tourism.org). Η αναφορά πρέπει να προσφέρει την ακριβή τοποθεσία του εγγράφου ώστε να μπορεί κάποιος να έχει πρόσβαση σε αυτό μέσω της σχετικής ιστοσελίδας. Για παράδειγμα:

Panitz, T. (1999), “A definition of collaborative and cooperative learning”, <http://www.lgu.ac.uk/deliberations/collab.learning/panitz2.html> (last accessed 30 June 2005).

Η βασική αρχή για τις ηλεκτρονικές πηγές είναι η ακρίβεια:

- Οι πληροφορίες για τις διευθύνσεις πρέπει να δίνονται με ακρίβεια.
- Η χρήση κεφαλαίων και κανονικών γραμμάτων πρέπει να ακολουθείται.
- Όλα τα σημεία στίξης πρέπει να καταγράφονται ακριβώς όπως δίνονται.
- Δεν πρέπει να προστίθεται κανένα σημείο στίξης – για παράδειγμα μην βάζετε τελεία στο τέλος της διεύθυνσης.
- Τα τυπογραφικά σύμβολα (#,@,!,/) πρέπει να γράφονται με ακρίβεια.
- Πρέπει να καταγράφετε την ημερομηνία που επισκεφτήκατε την ιστοσελίδα (αφού τα ηλεκτρονικά έγγραφα ανανεώνονται ανά πάσα στιγμή ή μπορεί να μην υπάρχει πρόσβαση σε αυτά).

6. ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ/ΥΠΟΒΟΛΗ ΤΗΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ

Ο σπουδαστής οφείλει να καταθέσει ένα αντίγραφο της πτυχιακής του εργασίας σε έντυπη μορφή και ένα σε ηλεκτρονική μορφή (CD) στην κεντρική Βιβλιοθήκη του Ιδρύματος από όπου θα παραλάβει μια σχετική βεβαίωση.

Με τη βεβαίωση της βιβλιοθήκης, ο σπουδαστής πρέπει να προσέλθει στη Γραμματεία του Τμήματος Τουριστικών Επιχειρήσεων όπου θα καταθέσει τρία αντίγραφα, σε έντυπη μορφή, της Πτυχιακής Εργασίας του για την επιτροπή εξέτασης και ένα αντίγραφο δερματόδετο και ένα αντίγραφο σε ηλεκτρονική μορφή (CD) για την βιβλιοθήκη του Τμήματος. Εν συνεχεία θα υποβάλλει αίτηση παρουσίασης της, την οποία υπογράφει ο επιβλέπων καθηγητής, οπότε και ορίζεται η ημερομηνία παρουσίασης. Η όλη διαδικασία θα πρέπει να γίνεται τουλάχιστον δύο εβδομάδες πριν την παρουσίαση. Σημειώστε πως κανένα αντίγραφο δεν θα σας επιστραφεί, οπότε μπορεί να θέλετε ένα επιπλέον αντίγραφο για τον εαυτό σας. Όλα τα αντίγραφα πρέπει να είναι βιβλιοδετημένα.

Χρησιμοποιήστε επεξεργαστή κειμένου για την πτυχιακή σας. Ορίστε το επάνω, το κάτω και το δεξί περιθώριο στα 2,5 εκ. και το αριστερό περιθώριο στα 3,5 εκ. για να υπάρχει χώρος για την βιβλιοδεσία. Χρησιμοποιήστε γραμματοσειρά 12 pt Times New Roman και διάστιχο 1,5 γραμμής. Το κείμενο πρέπει να έχει πλήρη στοίχιση. Εκτυπώστε την πτυχιακή στην μια

όψη χαρτιού A4 καλής ποιότητας (κατά προτίμηση ποιότητα εκτύπωσης laser εάν είναι δυνατό).

Πριν υποβάλλετε την πτυχιακή

Ελέγξτε ακόμα μια φορά τα ακόλουθα

1. Η πτυχιακή σας πέτυχε τους ερευνητικούς σκοπούς της;
2. Καλύπτει όλα τα βασικά θέματα με ισορροπημένο τρόπο και σε επαρκές βάθος;
3. Είναι το περιεχόμενο της ακριβές και σχετικό;
4. Έχετε αποφύγει την απλή περιγραφή;
5. Είναι όλα τα βασικά θέματα καλά υποστηριγμένα από παραδείγματα και επιχειρήματα;
6. Η γραμματική, η στίξη και η ορθογραφία, είναι σε καλό επίπεδο;
7. Η ολοκληρωμένη πτυχιακή είναι σωστά παρουσιασμένη;

7. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗΣ

Τέλος, η εξεταστική επιτροπή θα σας βαθμολογήσει βάσει των ακόλουθων κριτηρίων που σχετίζονται με το επίπεδο της πτυχιακής σας:

- Συνάφεια της πτυχιακής με τους ερευνητικούς στόχους.
- Κατανόηση και χρήση της βιβλιογραφίας – ερμηνεία στοιχείων.
- Καταλληλότητα της ερευνητικής μεθοδολογίας.
- Βάθος ανάλυσης, κριτική και αναλυτική ικανότητα.
- Λογική δομή – επιχειρηματολογία.
- Ποιότητα παρουσίασης, γλώσσας, έκφρασης.

Παράρτημα Α: Σελίδα Τίτλου

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«ΤΙΤΛΟΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ»

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΣΠΟΥΔΑΣΤΗ/ΤΩΝ
ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ/ΤΡΙΑ

ΠΑΤΡΑ, ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ

Παράρτημα Β: Υπόδειγμα Πίνακα Περιεχομένων

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελίδα
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	ii
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	iii
ΚΛΠ.	
1 ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	1
2.1 Τίτλος πρώτης ενότητας	1
2.2 Τίτλος δεύτερης ενότητας	4
2.2.1 Τίτλος πρώτης υποενότητας	κλπ.
2.2.2 Τίτλος δεύτερης υποενότητας	
2.3 Τίτλος τρίτης ενότητας	
2 ΤΙΤΛΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	
2.1 Τίτλος πρώτης ενότητας	
2.2 Τίτλος δεύτερης ενότητας	
ΚΛΠ.	
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΥ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β ΤΙΤΛΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ	